

Наталія ТЕЛЕГІНА,

orcid.org/0000-0002-3181-6745

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської філології

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
(Івано-Франківськ, Україна) *teleginanatalia@yahoo.com*

Оксана ПАСІЧНИК,

orcid.org/0000-0002-8547-1367

студентка факультету іноземних мов

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
(Івано-Франківськ, Україна) *pasichnykksjusha@gmail.com*

СПЕЦИФІКА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПОРТРЕТИЗАЦІЇ ЖІНОЧИХ ОБРАЗІВ У РОМАНІ СІДНІ ШЕЛДОНА “THE OTHER SIDE OF MIDNIGHT”: КОНТРАСТНІСТЬ ЗОБРАЖЕННЯ

Проблема створення психологічного портрета героя – одна з найбільш актуальних у сучасній літературі, пріоритетом якої є зосередженість на внутрішньому світі героїв. Психологічний портрет не тільки розкриває риси характеру героя, але і виражає психологічні стани і зміни цих станів, акцентує увагу читача на внутрішньому світі героя. Внутрішній світ героя, своєю чергою, є трансмітером ідейного змісту твору.

Метою статті є аналіз особливостей психологічної портретизації і ролі контрасту у створенні психологічних портретів у романі Сідні Шелдона “The Other Side of Midnight”.

Дослідження здійснено за допомогою описового методу та аналітико-інтерпретативного методу.

Дослідження структури та засобів створення психологічних портретів двох головних героїнь роману показало, що в основу побудови обох психологічних портретів покладено контрастне зображення. А в основу контрастного зображення закладено психологічні травми, нанесені героїням. Саме психологічні травми відіграють вирішальну роль у формуванні та зміні особистості Ноель Паж та в руйнації особистості Кетрін Александер. Контраст існує між Ноель до і після зради батька, між Ноель у відносинах з Ларрі і Ноель після його зради, між Кетрін Александер у Нью-Йорку і Кетрін Александер у Греції, між Кетрін, щасливою дружиною Ларрі Дугласа, і Кетрін після спроби її вбивства. Сідні Шелдон протиставляє і двох головних героїнь, показуючи різні моделі поведінки після тяжкого психологічного потрясіння. Психологічна травма Ноель дає поштовх формуванню сильної та безжалісної особистості, а Кетрін Александер психологічна травма руйнує як особистість, вона втрачає зв'язок з реальністю. Психологізм у розглянутому романі є імпліцитним. Автор не роз'яснює логіку вчинків героїв, а, описуючи їхні емоції та психологічні реакції, дає можливість читачу завдяки протиставленням та психологічним деталям зрозуміти і відчувати внутрішній стан та мотиви поведінки героїв.

Одним з ключових прийомів створення психологічного портрету в романі Сідні Шелдона “The Other Side of Midnight” є прийом контрасту. Він забезпечує глибину проникнення у феномен психологічної реакції на травму, нанесену зрадою, і чинить потужний вплив на читача, підсилюючи художній ефект.

Ключові слова: психологізм, особистість, емоції, аналіз, героїня, травма, протиставлення.

Nataliya TELEGINA,

orcid.org/0000-0002-3181-6745

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Foreign Languages Department
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
(Ivano-Frankivsk, Ukraine) *teleginanatalia@yahoo.com*

Oksana PASICHNYK,

orcid.org/0000-0002-8547-1367

Student at the Foreign Languages Department
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
(Ivano-Frankivsk, Ukraine) *pasichnykksjusha@gmail.com*

THE PECULIARITIES OF CREATING WOMEN PSYCHOLOGICAL PORTRAITS IN SIDNEY SHELDON'S “THE OTHER SIDE OF MIDNIGHT”: CONTRAST PORTRAYAL

The problem of creating the character's psychological portrait is one of the most popular, as modern literature, in most cases, is concentrated on the character's inner world, and the character's inner world becomes in its turn a kind of transmitter of the author's message.

The article aims at analyzing the peculiarities of psychological portrait creating and the role of contrast in the process of drawing up psychological portraits of characters in Sidney Sheldon's "The Other Side of Midnight".

The investigation is made with the help of descriptive method and analytical and interpretative method.

The investigation of the structure and the ways of creating psychological portraits of both main heroines of the novel helped to discover that both analyzed psychological portraits are based on juxtaposition and the juxtaposition is drawn from the psychological traumas the heroines suffered. Psychological traumas are the main factors which influence the formation and the metamorphoses of the personality of Noel Page and the destruction of the personality of Catherine Alexander. There is a great contrast between Noel before and after her father's betrayal, between Noel having a love affair with Larry and Noel deserted by him, between Catherine Alexander in New-York and Catherine Alexander in Greece, between Catherine, Larry's happy wife, and Catherine after the attempt at her life. Sidney Sheldon juxtaposes two main heroines, showing different patterns of behavior after severe psychological traumas. Noel's psychological trauma triggers the process of her transformation into a strong and ruthless personality, while Catherine Alexander's personality is ruined by the psychological trauma, which makes her loose touch with reality. In the analyzed novel psychologism is implicit. The author doesn't explain the characters' reasons but, describing their emotions and psychological reactions, gives the reader an opportunity to perceive the characters' psychological states and to understand their true motives thanks to juxtaposition and psychological details.

Contrast and juxtaposition are widely used in Sidney Sheldon's "The Other Side of Midnight" to create psychological portraits. They provide deep psychological insight into the phenomenon of the psychological response to the trauma caused by betrayal and make the impact on the reader greater intensifying the artistic effect.

Key words: psychologism, personality, emotions, analysis, heroine, trauma, juxtaposition.

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Психологічний портрет є найбільш складним і найбільш цікавим видом літературного портрета. Він не тільки розкриває риси характеру героя, він виражає психологічні стани і зміни цих станів, акцентує увагу читача на внутрішньому світі героя, дає можливість зрозуміти мотиви його поведінки, встановити причинно-наслідкові зв'язки, ознайомитися з різними моделями психологічної реакції на зовнішні подразники. **Актуальність** вибраної теми пояснюється постійно зростаючим інтересом як сучасних письменників, так і читачів до психологічних аспектів літературних творів. **Новизна** теми полягає в тому, що ґрунтовних досліджень творчості Сідні Шелдона поки що немає, хоча майже кожен його роман ставав бестселером, його ім'я занесене до Книги рекордів Гіннеса як ім'я найбільш перекладеного сучасного американського автора. Його романи перекладені на 50 мов і користуються популярністю в багатьох країнах світу. Одна з причин популярності – його здатність створювати переконливі психологічні портрети. У своєму інтерв'ю каналу CNN автор зізнається, що центральним елементом у його роботі над книгою завжди є персонаж: "When I start a book, I have no plot. I have no beginning, middle or end. I start with a character..." (Author Sidney Sheldon talks about his new novel "The Sky Is Falling", 2000). Будучи майстром зображення характерів, Сідні Шелдон створює витончені психологічні портрети, які відкривають читачам внутрішній світ героїв.

Аналіз останніх досліджень та публікацій показав, що психологічний портрет став об'єктом дослідження багатьох літературознавців, серед них – В. Кухаренко, Н. Бохун, А. Ткаченко, Л. Гінз-

бург, Н. Гноева. На думку Н. Бохун, психологічний портрет зазвичай окреслює головні особливості внутрішнього світу та внутрішніх переживань художнього персонажа (Бохун, 2007: 14). У літературознавчому словнику-довіднику за редакцією Р. Гром'яка та Ю. Коваліва подане розширене пояснення поняття «портрет». Автори наголошують на тому, що портрет – це не тільки зовнішність людини, а і прояви її психологічних станів, почуттів та емоцій. Кожна деталь, яку використовує автор для зображення персонажа, покликана характеризувати не тільки зовнішні ознаки, але і психологічні якості (Літературознавчий словник-довідник, 2007: 546). На сьогодні більшість дослідників вважають, що психологічний портрет – це складова частина художнього образу, оскільки художній образ є сукупністю декількох портретів персонажа (Портрет персонажа як об'єкт лінгвістичного дослідження, 2006: 25). Прийоми створення психологічного портрета різноманітні. О. Січкарь у своїй праці «Форми, прийоми та засоби втілення психологізму в українській літературі (спроба системного аналізу)» відносить психологічний портрет до непрямой форми зображення психологізму (Січкарь, 2010: 39).

Контрастне зображення – один з тих прийомів, які забезпечують глибинне проникнення в підсвідомі імпульси і приховані прагнення героїв. У великому енциклопедичному словнику контраст віднесено до явищ психологічного рівня, способів впливу на сприйняття людини (Большой энциклопедический словарь, 2000: 59). У романі "The Other Side of Midnight" психологізм є імпліцитним. Автор не описує відкрито кожен емоцію, думку та мотиви вчинків персонажів, а дає можливість читачу через окремі деталі або ж на

основі власного спостереження за героями зрозуміти та відчути їхній внутрішній стан, тому прийом контрасту широко ним використовується.

Метою дослідження є аналіз ролі контрасту у змалюванні жіночих психологічних портретів у романі Сідні Шелдона “The Other Side of Midnight”. Відповідно до мети поставлено такі завдання:

- проаналізувати психологічні портрети героїнь роману;
- визначити роль психологічної травми у формуванні і зміні особистості;
- продемонструвати специфіку застосування прийому контрасту Сідні Шелдоном;
- визначити роль прийому контрасту у психологічній портретизації жіночих образів.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Ноель Паж, головна героїня роману Сідні Шелдона “The Other Side of Midnight”, – персонаж суперечливий та зі складною долею. Природня краса та гострий розум зробили з неї кінозірку світового масштабу, а всепоглинаюча пристрасть та жага помсти привели її на лаву підсудних. Ноель Паж – персонаж динамічний: характер героїні, її психічний стан та вчинки змінюються. Образ Ноель до та Ноель після зради спочатку батька, а потім коханого безперечно контрастують. З дитинства батько Ноель розповідав їй казку, в якій вона принцеса і їй належить королівство: “That’s your Kingdom out there, Princess” (Sidney Sheldon, URL: <https://drive.google.com>). Але реальність була зовсім іншою: “...the castles she saw from the window of her tiny attic room were the warehouses around stinking fish market where her father worked... This was the kingdom of Noelle Page” (Sidney Sheldon, URL: <https://drive.google.com>). «Принцеса» та дочка п’яниці-злидаря, «замок» та горище – автор дає можливість читачеві гостро відчути різкий контраст між нав’язаними батьком казковими мріями і суворою реальністю, в якій жила дівчина. Контраст між ілюзією, в яку занурювалась Ноель, і реальністю, в якій вона жила, дає можливість надалі зрозуміти психологічні мотиви вчинків героїні. Її батько був першою людиною, яка нанесла нищівний удар по психіці молодій та красивій дівчині. Він дійшов висновку, що скарб подарований йому долею, його дочка, може стати вигідним товаром на продаж: “His shrewd peasant mind gave him serious thought to how he could best capital – on the windfall that nature had unexpectedly bestowed upon him. His mission was to see that his daughter’s beauty paid off as handsomely as possible for Noelle and for him... she owed him everything. And now it was time for

him to be repaid” (Sidney Sheldon. URL: <https://drive.google.com>). Незрівнянна краса молодій дівчині допомогла її татові влаштувати її в ательє мод до пана Ланшона. Для Ноель було секретом те, що між найріднішою людиною та неприємним товстим власником ательє існує угода. Батько фактично продав її у сексуальне рабство. Цей безжалісний вчинок наніс дівчині тяжку психологічну травму. Людина, яка виховувала її в ілюзії, завжди хизувалася нею перед друзями, зрадила її. Безхребетна матір трималася осторонь цих подій, дівчинка залишилась сам на сам із жорстокою правдою своєї реальності. Перша зрада, зрада батька, спровокувала той злам у душі героїні, який дав поштовх формуванню нової, зовсім іншої особистості: “It seemed to Noelle that in the next few hours she died and was born again. She had died a Princess, and she was reborn a slut. Slowly she had become aware of her surroundings and of what was happening to her. She was filled with a hatred such as she had not known could exist” (Sidney Sheldon, URL: <https://drive.google.com>). Кандидат психологічних наук Н. Гоцуляк, описуючи вплив психологічної травми на особистість, зауважив: «Травма має подвійну природу: спочатку виявляється руйнівна сила, вона забирає здатність людини жити і радіти життю. Інша сторона, парадокс травми – її здатність зцілювати і трансформувати людину» (Гоцуляк, 2015: 383). Виконання «обов’язку перед сім’єю», до якого примусив її батько, розділило її життя на до і після. Автор вибудовує контраст між Ноель до та Ноель після зради батька. Дівчина зуміла, як їй здавалося, перетворити це моральне падіння на власну перемогу і винести з нього певну мудрість і своєрідний закон, за яким їй варто жити: якщо чоловіки правлять світом, вона буде правити чоловіками, перетворивши свою слабкість на силу: “From now on, Noelle decided, that weakness was going to be her strength. She would learn to use it. Her father had been right all along... It was so simple. Men rule the world because they had the strength and the power; therefore it was necessary to rule men or at least one man. But in order to do that you need to be prepared. She had a great deal to learn. It was the beginning” (Sidney Sheldon, URL: <https://drive.google.com>). Манекенниця, що просто плила за течією, перетворилася на молоді активну особу, яка знає чого хоче у своєму житті, більше того, знає, як цього досягти. Зробивши зі свого кривдника піддослідного кролика та обманувши його, вона поїхала підкорювати Париж. Але зустріч із першим коханням знов перетворила Ноель на слабку, відкриту дівчину, якою вона була до жорстокого приниження. Образ Ноель, коханки

американського льотчика Ларрі Дугласа, контрастує з образом Ноель після її приниження. Вона ніби відроджується. Їхні відносини були схожі на казку: прогулянки, розмови, кохання у всіх його проявах і, як їй здавалося, повна довіра і відданість одне одному. Ларрі запропонував їй побратись. Ноель отримала шанс на щасливе життя, в якому нікого не треба використовувати, а можна просто віддатися почуттям: “He had restored her faith in men. He was hers and Noelle knew that she would never need anything more, and it seemed incredible to her that she could be so lucky, that he felt the same way about her” (Sidney Sheldon, URL: <https://drive.google.com>). Вона знов стала принцесою. Тепер її так називав Ларрі. Ноель знайшла в собі сили повірити у щирість почуттів. Чергова психологічна травма спровокувала її незворотне переродження. Коханий залишив її саму з білою сукнею, яку сказав їй підготувати, і з дитиною в утробі. Кульмінацією чергового перетворення Ноель на особистість, яка складає різкий контраст чарівній і доброзичливій дівчині, якою вона була зовсім недавно, є жорстоке вбивство власної дитини: “She was not interested in a formless embryo that knew nothing. She wanted Larry’s spawn to feel what was going to happen to him, to suffer, as she had suffered” (Sidney Sheldon. URL: <https://drive.google.com>). Ця фатальна зрада першого і щирою кохання перетворила Ноель на вольову особистість, здатну на холодний розрахунок і схильну іти до мети хоч по трупах. Автор протиставляє щасливу, закохану дівчину, якою Ноель була у відносинах з Ларрі, позбавленій емпатії, одержимій жагою помсти і бажанням повернути минуле, по суті нещасній, хоча й успішній жінці, якою Ноель стала. З цього моменту все життя Ноель буде переслідувати одну мету – знайти Ларрі Дугласа. Весільне плаття – психологічна деталь, яка посилює контраст між реальністю та ілюзією: “Noelle was lying on the floor in a pool of blood, hemorrhaging. Her face was dead white, but it showed no sign of the agony that must have been racking her body. She was wearing what appeared to be a wedding dress” (Sidney Sheldon, URL: <https://drive.google.com>). Ілюзорний світ, в якому Ноель – щаслива дружина Ларрі, протиставляється реальності, в якій вона скривджена та покинута дівчина. Ні її успіх в кіно, ні її слава, ні гроші не мають для неї значення. Все це потрібно їй заради однієї мети – повернути Ларрі Дугласа, повернути минуле, повернутися до того моменту, коли відбувся кінцевий психологічний злам.

Впевнена у власній силі, наймовірніше красива та розумна, вона стає зіркою театру та кіно. На сво-

єму шляху до успіху вона використовує чоловіків задля досягнення поставлених цілей. За допомогою детектива вона тримає руку на пульсі всього, що відбувається у житті її коханого та водночас ненависного екснареченого, і робить все, щоби їхні долі знов пересіклися. Сідні Шелдон створює ситуацію, яка контрастує із ситуацією на початку їхніх відносин. Тепер Ноель – кінозірка, коханка чи не найбагатшого чоловіка у світі, а Ларрі – її персональний пілот. І хоча спочатку він навіть не впізнав її, згодом пристрасть між ними спалахує з новою силою. Але Ноель вже не та наївна та проста дівчина, яку він колись зустрів. Вона успішна, багата і наділена владою жінка, яка звикла отримувати все, що хоче, і вона готова вчинити вбивство заради того, щоб Ларрі завжди був з нею. Життя та смерть – кардинальнішого контрасту, напевно, не існує. Ноель дарувала життя Ізраелю Кацу, ватажку французького опору проти фашистських загарбників, вона врятувала його, вивізнивши з Парижа у власній машині. Вона ризикнула і врятувала життя. Ноель, гідний поваги друг, протиставляється Ноель, яка продумує до деталей страшний злочин – вбивство дружини Ларрі: “He stared at her, wondering what kind of person she is if she is able to enjoy a meal while she was planning the murder of another woman” (Sidney Sheldon, URL: <https://drive.google.com>). Тепер вона сильна, цілеспрямована, готова ризикувати й одержима ідеєю повернути минуле, в якому вона була тендітною, ніжною, довірливою і люблячою. Тепер її характерними рисами є терпіння, розважливність та холодний розрахунок і вони спрямовані на досягнення мети будь-якою ціною, навіть ціною життя іншої людини.

Контрастними є і почуття Ноель до Ларрі. Всепоглинаюча ненависть і гнів та палке кохання і пристрасть. Полярність цих почуттів реалізується у маніакальній одержимості, яка штовхає жінку на божевільні вчинки: “And when he had come to her room in Amsterdam and made love to her, her hatred and her love had become intermingled with their two bodies, and somehow time had expanded and contracted and they were back in their little hotel room in Paris and Larry was saying to her: “Let’s get married” (Sidney Sheldon, URL: <https://drive.google.com>). Контраст, широко використаний Сідні Шелдоном у змалюванні образу Ноель Паж, забезпечує читачеві можливість прослідкувати процес її перетворення на злочинницю і робить переконливим її психологічний портрет.

Кетрін Александер – друга головна героїня твору. У змалюванні цього жіночого образу Сідні Шелдон теж використовує прийом контрасту.

На початку твору Кетрін – закомплексована дівчина, яка не може знайти своє місце у соціумі. Вона по-дитячому наївна і намагається розкрити власну сексуальність, привабливість та тверезо оцінити себе як жінку: “Maybe she wasn’t really ugly, she told herself cautiously... squinting her eyes sexily she tried to visualize her as a model. It was depressing... No use. She wasn’t the All-American type either, wasn’t anything... And of course, what she wanted more than anything in the world: to be something special” (Sidney Sheldon, URL: <https://drive.google.com>). Згодом, реалізуючи себе у професійному плані, ставши секретарем Вільяма Фрезера, дівчина розкриває свій потенціал: розумна, елегантна та дотепна Кетрін завойовує серце бізнесмена, стає його першою порадицею та помічницею в роботі. Зустріч з Ларрі Дугласом дарує їй найкращі та найщасливіші дні, а разом з цим біль та зраду. Кетрін відмовляється від кар’єри, зробивши свій вибір на користь привабливого пілота. Це кохання розкриває в ній люблячу та ніжну дружину: “... everything went out of her head but the ecstasy of being married to this incredible, joyful human being” (Sidney Sheldon, URL: <https://drive.google.com>). Автор вибудовує контраст між Кетрін до зустрічі з Ларрі і Кетрін, дружиною Ларрі. Цілеспрямована кар’єристка, розважлива та розумна Кетрін протиставляється замріяній та щасливій молодій дружині. Вклавши всі свої моральні ресурси в побудову сімейних стосунків з цим чоловіком, Кетрін не помічає, як він її повільно, але впевнено знищує. Це поступово призводить до її алкогольної залежності: “You’re overweight, your body is bloated and you haven’t been taking care of skin or your hair. Underneath that facade there’s a very attractive young woman” (Sidney Sheldon, URL: <https://drive.google.com>). Сідні Шелдон вибудовує контраст між Кетрін у Нью-Йорку та Кетрін у Греції. Залишившись без роботи, без друзів, на повному утриманні Ларрі, який нехтує дружиною, Кетрін змінюється до невпізнаваності. Типова американка – самостійна, сильна та незалежна протиставляється зламаний, непривабливий жінці, яка перебуває у глибокій депресії. Фігурки птахів, які Ларрі дарував Кетрін під час їхніх подорожей, стають тією психологічною деталлю, за допомогою якої автор поглиблює контраст між двома життєвими періодами Кетрін: щасливе подружнє життя і забуття в монастирі після спроби її вбивства коханим чоловіком і Ноель: “She lifted the lid, and inside, nested in cotton, was a miniature, exquisitely made gold bird with ruby eyes and outstretched wings poised for

flight...it seemed to him that a gleam of intelligence, a look of joy came into her eyes, but a moment later it was gone and there was only the vacant, mindless stare” (Sidney Sheldon, URL: <https://drive.google.com>).

Кетрін Александер є контрастним образом стосовно Ноель Паж. Обидві героїні – привабливі і розумні, але зрада змінює їх особистості по-різному. Психологічна травма Ноель дає поштовх формуванню сильної і безжалісної особистості, а Кетрін психологічна травма руйнує як особистість, вона втрачає зв’язок з реальністю: “She turned around slowly and looked at him. Her eyes were dull and vacant and there was no recognition on her face” (Sidney Sheldon, URL: <https://drive.google.com>). Героїня стає слабкою, не здатною протистояти жорсткій дійсності. Психологічні травми мають різний вплив на внутрішній світ героїнь. Сідні Шелдон протиставляє їх, показуючи різні моделі поведінки після важкого психологічного потрясіння. Ноель, яка вийшла з низів і не мала на кого спертися в житті, береться підкорювати світ. Кетрін, яка виросла у досить комфортному середовищі і для якої успішна кар’єра була питанням самореалізації, а не засобом досягнення прихованої від усіх мети, відмовившись від професії заради коханого, втрачає ґрунт під ногами і виявляється неспроможною вистояти, зіткнувшись зі зрадою і зневагою.

Висновки. Аналіз психологічних портретів двох головних героїнь розглянутого роману показав, що, оскільки психологізм у романі Сідні Шелдона “The Other Side of Midnight” є імпліцитним, одним з ключових прийомів створення психологічного портрета є прийом контрасту. Його покладено в основу структури психологічних портретів обох головних героїнь, чим забезпечується глибина проникнення у феномен психологічної реакції на травму, нанесену зрадою. Протиставлення психологічних особливостей і реакцій героїнь у різні періоди життя та їх протиставлення одна одній дають можливість спостерігати зміни в їхньому світогляді. Вдало використаний прийом контрасту забезпечує потужний вплив на читача, підсилюючи враження від зображених психологічних реакцій та змін у світосприйнятті героїнь. Саме контрастне зображення сприяє правильному розумінню мотивації вчинків героїнь та наслідків пережитих ними психологічних травм і дає змогу чітко окреслити образи.

Перспективи подальших досліджень. Сучасні наукові розвідки приділяють велику увагу засобам психологізму, і проведене дослідження відкриває можливості як для теоретичних

узагальнень стосовно засобів поглиблення психологізму в сучасному літературному творі і засобів створення психологічного портрета, так і для вивчення стильових особливостей і системи образів романів Сідні Шелдона, стійка популярність творів якого вимагає уваги літературознавців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Большой энциклопедический словарь / гл. ред. А. М. Прохоров. Изд. 2-е, Москва, 2000. 1456 с.
2. Бохун Н. В. Мовностилістичні особливості створення портрета персонажа в іспанській художній літературі XIX–XX століть : автореф. дис. канд. філол. наук : 10.02.05. Київ, 2007. 11 с.
3. Гоцуляк Н. Є. Психологічна травма: аналіз та шляхи її подолання. *Збір. наук. праць Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2015. № 1. С. 378–390.
4. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Гром'як Р. Т., Ковалів Ю. І. Київ : «Академія», 2007. 753 с.
5. Портрет персонажа як об'єкт лінгвістичного дослідження. Система і структура східнослов'янських мов. / наук. ред. Каліущенко В. Київ : Знання України, 2006. 281 с.
6. Січкач О. М. Форми, прийоми та засоби втілення психологізму в українській літературі (спроба системного аналізу). *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2010. № 4 (191). С. 35–43.
7. Author Sidney Sheldon talks about his new novel, “The Sky Is Falling”. 2000. URL: <http://edition.cnn.com/chat/transcripts/2000/10/13/sheldon/>.
8. Sidney Sheldon. “The Other Side of Midnight”. URL: https://drive.google.com/file/d/10kTz_1ARFmi8laEqdDFm8cSirjJYtdk1/view?usp=sharing.

REFERENCES

1. Bolshoi entsiklopedicheskiy slovar. (2000). [The Great Encyclopedic Dictionary] / hl. red. A. M. Prokhorov. Izd. 2. Moskva, 1456 p. [in Russian].
2. Bokhun, N. V. (2007). Movnostylistychni osoblyvosti stvorennia portreta personazha v ispanskii khudozhnii literaturi XIX–XX stolit [Linguistic and stylistic peculiarities of creating a character's portrait in the Spanish fiction of the XIX–XX centuries]: avtoreferat diss. Cand. Philologichnyh nauk: 10.02.05. Kyiv, 11 p. [in Ukrainian].
3. Hotsuliak, N. Ye. (2015). Psykholohichna travma: analiz ta shliakhy yii podolannia [Psychological trauma: analysis and ways of overcoming it]. Zbirnyk nauk. prats. National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine. No. 1. Pp. 378–390 [in Ukrainian].
4. Literaturoznavchyi slovnyk-dovidnyk. (2007). [Literary reference book] za red. Hromiak R. T., Kovaliv Yu. I. Kyiv: “Akademiia”, 753 p. [in Ukrainian].
5. Portret personazha yak obiekht linhvistychnoho doslidzhennia. Systema i struktura skhidnoslovianskykh mov (2006). [Portrait of a character as an object of linguistic research / System and structure of East Slavic languages]. / Nauk. red. Kaliushchenko V. Kyiv: Znannia Ukrainy. 281 p. [in Ukrainian].
6. Sichkar, O. M. (2010). Formy, pryiony ta zasoby vtilennia psykholohizmu v ukrainskii literaturi (sproba systemnoho analizu). [Forms, methods and means of embodiment of psychologism in Ukrainian literature (attempt at system analysis)]. Visnyk LNU Taras Shevchenko National University. No. 4 (191). Pp. 35–43 [in Ukrainian].
7. Author Sidney Sheldon talks about his new novel “The Sky Is Falling”. (2000). URL: <http://edition.cnn.com/chat/transcripts/2000/10/13/sheldon/> [in English].
8. Sidney Sheldon. “The Other Side of Midnight”. URL: https://drive.google.com/file/d/10kTz_1ARFmi8laEqdDFm8cSirjJYtdk1/view?usp=sharing [in English].